



17.19x17.05	1/3	1 עמוד	הארץ - the marker	29/05/2023	86265055-7
מכללת הדסה - 82040					

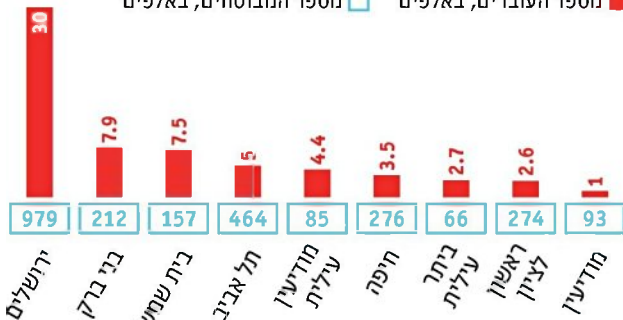
# הלקוחות הנחשקים: קופות החולים יוצאות מגדרן בקרב על החרדים

- הערים בעלות ריכוזים הרדיים גדולים נהפכו למגרש התחרות המרכזי בין הקופות בין השאר הן מעסיקות עשרות מתאמי קהילה שמסייעים למבוטחים באופן אישי, מפעילות סניפים עד 23:00, פותחות מוקדי שבת – ולעתים פועלות בתחום האפור של החוק ● "מספיק שנגייס את האמא – ויש לנו גם שמונה ילדים" ● רוני לינדר 8-9

## התחרות גוררת תחלופה

מספר המבוטחים שעברו קופה ב-2022 ומספר המבוטחים ביישוב

■ מספר העוברים, באלפים □ מספר המבוטחים, באלפים



# זאת הדמוגרפיה, טמבל: הערים החרדיות הן מגרש המשחקים של קופות החולים

הריבוי הטבעי המהיר הופך את החרדים ללקוחות הנחשקים ביותר של קופות החולים – והן מעניקות להם הטבות רבות וייחודיות כדי שיעברו אליהן • מנכ"ל מאוחדת: "בבית שמש לכד יש לנו עשר מרפאות שפתוחות עד 23:00 ותשעה מוקדי שבת"

רוני לינדר



סניף של קופת חולים מאוחדת בבני ברק. הקופה התמקצעה מאוד בגיוס, בשימור ובמתן שירות למבוטחים החרדים צילום: עופר וקנין

עבר בקושי שבוע מהרגע שבו משרד הבריאות אישר לשירותי בריאות כללית הט"ב חדשה כביטוח המשלים, הנוגעת בעיקר לציבור החרדי, עד ששלוש קופות החולים המתחרות – מכבי, לאומית ומאוחדת – התיישרו והציעו ללקוחותיהן הטבה דומה.

ההטבה שאושרה היא כיסוי חדש של ימי הבראה ליוולדת כביטוח המשלים – המתחיל בלידה הרביעית וגדל ככל שמיספר הלידות לאישה עולה. כך, יולדות יקבלו שלושה ימי הבראה ללידה הרביעית, ארבע עה ימים ללידה החמישית וכן הלאה. ההטבה הזאת רלוונטית בעיקר למשפחות חרדיות, שבהן מספר הלידות הממוצע הוא 6.5, לעומת 4 בקרב נשים דתיות, 2 בקרב יהודיות חילוניות ו-2.9 בקרב ערביות.

בקופות האחרות הגיבו בת"כ סכול גדול על העובדה שמש"ר רד הבריאות אישר לכללית את ההטבה – הנותנת העדפה ברורה לקהל החרדי – אבל הבנינו היטב שמרגע שאישר זאת, הן לא יכולות להישאר מאחורה "אינן לנו ברירה אלא להציע את אותו הדבר", מודה בכיר באחת הקופות, ובכיר אחר מוסיף: "זאת תקלה, כי זה לא מקדם את הבריאות של אף אחד במדינת ישראל. זה יעלה מיליונים לקרפון ויבוא על חשבון משהו אחר – שירות, מוצר או השתתפות עצמית שיכולנו להוריד".

הסיפור הקטן הזה לא מפתיע את מי שמכיר את הנעשה בקופות החולים, שהתחרות על המבוטחים נערכת ביניהן כבר שנים במגרש הדמוגרפי. במשחק הזה מככבת כמוכנן החברה החרדית.

## מנטל כלכלי – לנכס

התחרות בין הקופות בכלל, ועל הקהל החרדי בפרט, אינה חדשה: בשנים האחרונות דווח שוב ושוב על הטבות ייחודיות שהקופות מעניקות לציבור החרדי כדי שיעבור אליהן.

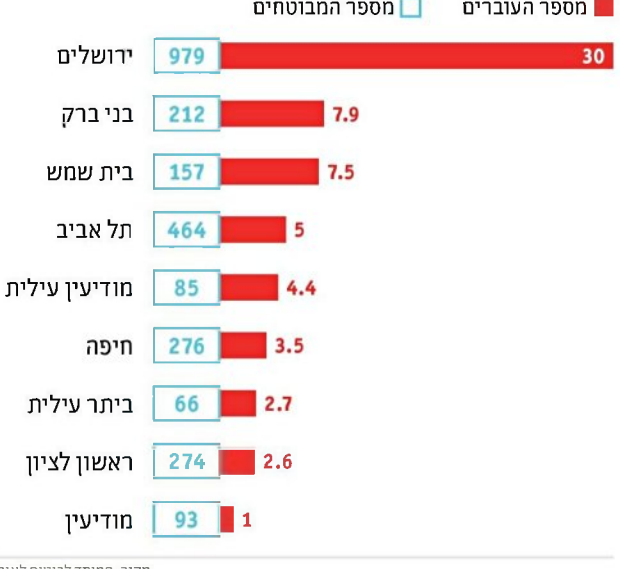
ואולם בשנים האחרונות התחדד מאוד המיקוד של הקופות בחרדים, ולמעשה הערים החרדיות, או אלה שיש בהן ריכוזים חרדיים גדולים, נהפכו למגרש המשחקים המרכזי של התחרות בין הקופות. מבט על המעברים

לאטרטקטיביים לקופות החולים? זאת שוב הדמוגרפיה. פרופ' ניסים אלון, מנכ"ל קופת חולים לאומית עד 2020 והיום ראש החוג לניהול מערכות בריאות במכללה האקדמית הדסה, מסביר כי עם חקיקת חוק ביטוח בריאות ממלכתי ב-1995 נהפכו החרדים מגנט כלכלי לנכס של ממש לקופות.

לדבריו, "עד החוק, התשלום לקופת חולים היה אחוז מהשכר של ההורים בכל משפחה, ולכן הקופות העדיפו מבוטחים עשירים עם מעט ילדים. החוק שינה את שיטת התקצוב כך שהקופה מקבלת תשלום קבוע לפי כל מבוטח. פתאום ילד חרדי עני ממשפחה גדולה מכניס לקופה אותו סכום בדיוק כמו ילד מרמת אביב במשפחה אמידה". אבל זה לא כל ההסבר "השיווק השתנה. הבנו שמספיק שנגייס את האמא – ויש לנו גם את כל הילדים. זאת עבודה רכה יותר קלה – באותו מאמץ מקבלים הרבה אנשים", אומר אלון. "בנוסף, יש את היתרון הדרמטי של הגידול הטבעי: מנהל השיווק לא צריך לעשות כלום – ההורים עושים את העבודה לבד. קיבלת לקופה זוג צעיר? בתוך עשר שנים הם הופכים כיום למשפחה של עשרה. בקהלים אחרים, אחרי עשר שנים יש שניים-שלושה ילדים וכלב". מלבד המאמצים לגייס מבוטחים חדשים, משקיעות הקופות בשימור הלקוחות החרדים שלהן, כדי שחלילה לא יעברו לקופה אחרת. "בחברה החרדית, במהלך אחד של שיווק אני יכול לקבל או להשאיר אצלי עשרה מטופלים, להבדיל ממשפחה של שלושה עד חמשה שה בחברה הכללית", אומר בכיר באחת הקופות. "אז מבחינת עלות מול תועלת – משתלם הרבה יותר להשקיע בשימור או בצירוף של מבוטחים חרדים".

## הרבה מעברים בערים החרדיות

מספר המבוטחים שעברו קופה ב-2022 ומספר המבוטחים ביישוב, באלפים



מקור: המוסד לביטוח לאומי

מ-7,500 מבוטחים בין הקופות – כמעט פי חמישה יותר מעבריים למבוטח. מעברים רבים התרחשו גם בירושלים (כ-30 אלף מעברים), בכני ברק (7,900), במודיעין עילית (4,400) ובביתר עילית (2,700). לעומת זאת, מספר המעברים היה נמוך בערים גדולות כמו ראשון לציון (2,600), חיפה (3,500) ומודיעין עין (1,000). מה הופך את החרדים



עוזי ביתן צילום: ענבל מרמיר



צילום: מנד גוזני

## פרופ' ניסים אלון: "קיבלת לקופה זוג חרדי צעיר? בתוך עשר שנים הם הופכים למשפחה של 10. בקהלים אחרים עשר שנים יש 2-3 ילדים וכלב"

כך למשל, בתל אביב-יפו, שבה אלף מבוטחים – רק כ-5,000 מבוטחים עברו בין הקופות בשנה שעברה. לעומת זאת, בבית שמש, עיר עם 157 אלף תושבים, עברו לא פחות

בין קופות החולים מלמד על כך יותר מכל: על פי נתוני הבית"טוח הלאומי ב-2022 התרחשו הרבה יותר מעברים בין קופות החולים בערים חרדיות לעומת שאר הערים.



25.97x32.33	3/3	9	עמוד	הארץ - the marker	29/05/2023	86265054-6
מכללת הדסה - 82040						



### רק בכללית מגיע לך יותר ימי הבראה

הגדלנו	הגדלנו
את מבוה ההחזר עד 400 ש"ח ליום	את מספר ימי הבראה בהתאם למספר הלידות

מזטנרפים לכללית עד יום שני כ"ד באייר 15.5.23

### אימאלמכבי! רוצה לקבל יותר? הצטרפי עוד היום

**הצטרפי עכשיו למכבי | \*4535**

י"ת ימי הבראה הנדלון את הזכאות לימי הבראה בהתאם למספר הלידות

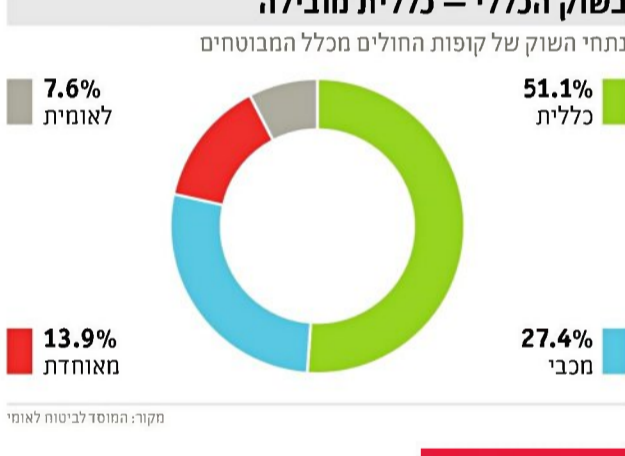
י"ת חודשי מימוש תמונת הזכאות למשרד חודשיים מהלידה

י"ת החזרים כספיים ההחזר הגבוה ביותר עד 431 ש"ח ליום

נתוני הביטוח הלאומי מגלים כי מאוחדת אכן חוקה מאוד בערים החרדיות. נתח השוק הארצי של הקופה הוא כ-14% בלבד, אבל בבית שמש 43% מתושבי העיר מבוטחים במאוחדת, בכיתר עילית 48% מהתושבים מבוטחים בה, במודיעין עילית 33% מבוטחים בה ובקריית יערים 58% מבוטחים בה.

ואולם הנכס החשוב ביותר של הקופה הוא ירושלים, עיר עם כמיליון מבוטחים – 37% מהם נמצאים במאוחדת – וירושלים בים מהם חרדים. בירושלים מתנהלים בשנים האחרונות קרבות משמעותיים בין מכבי, המנסה להגדיל את נתח השוק שלה בבירה, לבין מאוחדת. קרבות אלה כוללים, בין השאר, תחרות על רופאות ורופאים. על אף שבשנה האחרונה הצליחה מכבי לגדול בירושלים, בעיקר הודות לגידול בחברה הערבית, מאוחדת מובילה בעיר, ומכבי מסתפקת בנתח שוק של 13.5% – נמוך בחצי מנתח השוק שלה בכלל הציבור.

פרסומות להטבה המיועדת בעיקר לחרדיות. "תעלה מיליונים ותבוא על חשבון משהו אחר" צילומים: מכבי, כללית



מקור: המוסד לביטוח לאומי

## מנכ"ל מאוחדת עוזי ביתן: "אנחנו רוצים שאמא עם תינוק תוכל להגיע למרפאה בלי תחב"צ, ולפעמים מקימים שלוש מרפאות חדישות באותה השכונה"

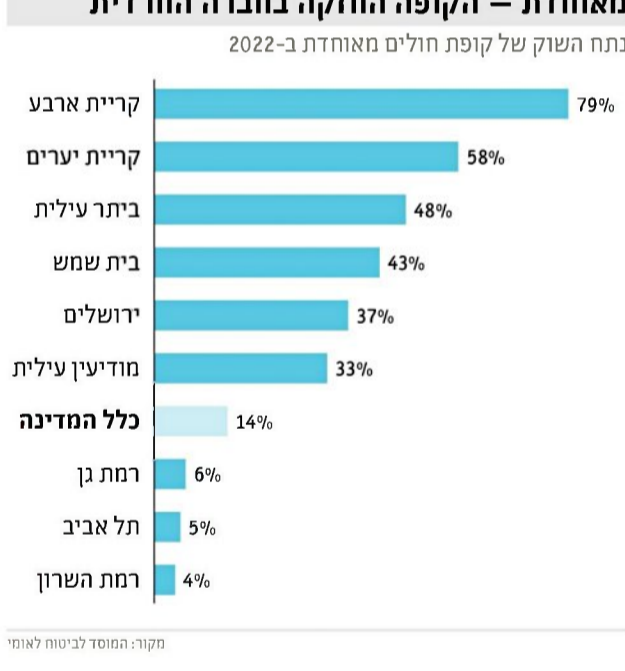
מרפאות חדישות באותה השכונה? כביר באחת הקופות מסביר ווה, "תפארת הצדקה", כדי שתעזיר ביר אליה מבוטחים. במכבי אמרו כי התשלום לעמותה היה בגין חסות לאירוע שקיימה, ולא בתמורה להעברת מבוטחים.

לעמותת צדקה חרדית בפתח תקו, ווה, "תפארת הצדקה", כדי שתעזיר ביר אליה מבוטחים. במכבי אמרו כי התשלום לעמותה היה בגין חסות לאירוע שקיימה, ולא בתמורה להעברת מבוטחים.

מאפיין ייחודי נוסף הוא הדרישה, המגיעה מהשטח, לפתיחתה של סניפים בשעות הלילה ושל מוקדי חירום בסופי השבוע – לטובת המבוטחים החרדים. "שעות הפעילות של מרבית המרפאות בערים ובשכונות החרדיות הותאמו", אמר ביתן ב"המודיע" והוסיף כי "למאוחדת יש את הפרייה הגדולה ביותר של מוקדי שבת בכל עיר ועיר, כדי לאפשר לתושבי השכונות להגיע למוקדים ברגל בלי לחלל שבת חלילה. בבית שמש, לדוגמה, יש לנו עשר מרפאות שפתוחות עד 23:00 ותשעה מוקדי שבת".

מרבית המרפאות בערים ובשכונות החרדיות הותאמו, אמר ביתן ב"המודיע" והוסיף כי "למאוחדת יש את הפרייה הגדולה ביותר של מוקדי שבת בכל עיר ועיר, כדי לאפשר לתושבי השכונות להגיע למוקדים ברגל בלי לחלל שבת חלילה. בבית שמש, לדוגמה, יש לנו עשר מרפאות שפתוחות עד 23:00 ותשעה מוקדי שבת".

אתגר נוסף הוא כוח אדם לעמותת צדקה חרדית בפתח תקו, ווה, "תפארת הצדקה", כדי שתעזיר ביר אליה מבוטחים. במכבי אמרו כי התשלום לעמותה היה בגין חסות לאירוע שקיימה, ולא בתמורה להעברת מבוטחים.



מקור: המוסד לביטוח לאומי

בקופות מצפים שמשרד הב"ר יאיות יהיה זה שיציב את הג' בול ויאכוף את האיסור. החוקיות של פעולות אחרות של קופות החולים מוטלת בספק. לפני שנתיים, פנה היועץ המשפטי טי של משרד הבריאות למשטרה כדי שתחקור מקרה שבו מאוחדת שילמה, לכאורה, לחסידות קר לין דמי שכירות מנופחים על נכס קטן בטבריה – במטרה להעביר, לכאורה, את חסידיה לקופה. עד היום, למרות תזכורות שונות של משרד הבריאות, לא ידוע מה מצב החקירה.

ואילו באוגוסט 2022, בתקופת בין הזמנים, הוצבה נידת משותפת למאוחדת ולרדיו קול חי בבני ברק, שבה חולק כסף מוזמן לעוברי האורח. הקופה טענה אז כי מדובר ביוזמה של תחנת הרדיו שנעשתה ללא ידיעת הקופה. במקרה אחר, האשים משרד הבריאות את מכבי כי שילמה

"שחייה טיפולית". הצעד לא עבר בקלות: רק השבוע, שנתיים אחרי אותה הנחיה, נתלו שלטים במודיעין עילית תחת הכותרת "התורה חסה על ממונם של ישראל", ובהם נקרא הציבור לשלוח מכתבי תלונה למשרד הבריאות ולחברי כנסת כדי שיבטלו את הגזירה.

בדומה לנושא ההטבות לילודות, משיחות עם קופות החולים עולה שגם במקרה של מימון חוגי השחייה הן נגררות לתחרות שהן לא מעוניינות בה, מתוך הבנה שאם לא יציעו למבוטחים הטבה וזה, יינטשו. לכן

לעומת הנוכחות המרשימה בערים החרדיות, מאוחדת מתזקקה נתח שוק קטן מאוד בערים חילוניות כמו תל אביב (5%), רמת גן (6%) או רמת השרון (4%) – שבהן מכבי היא הקופה הגדולה ביותר. כללית, הקופה המבטחת יותר ממחצית מאזרחי ישראל (51%), חלשה בערים החרדיות ביחס לגודלה: בבית שמש היא מבטחת 25% מהתושבים, באלעד 35% ובביתר עילית 19%. השליטה היחסית של מאוחדת בציבור החרדי, שבו הילודה גבוהה והאוכלוסייה צעירה, מנבאת לה עתיד של צמיחה. כבר כיום, תופסת הקופה 20% מהגידול הטבעי של המבוטחים (לידות פחות פטורים) – הרבה מעבר לנתח השוק שלה, 14% מהמבוטחים. ואילו כללית היא תמונת הראי: היא מחזיקה ב-51% מנתח השוק של המבוטחים, אבל רק 44% מהגידול הטבעי. זאת הסיבה לכך שבקופות, ובמיוחד במאוחדת, מתאבדים על החרדים, מסביר לנו בכיר באחת הקופות.

### התחום האפור

"ההתאבדות" הזאת כוללת לא פעם פעילויות הנמצאות בתחום האפור או אפילו האפור הכהה של החוק, או פעילויות הנוגעות את סבלנותו של הרגולטור, משרד הבריאות, ואת גבולותיו. ביוני 2021, למשל, אסר המשרד על הקופות להמשיך לממן חוגי שחייה לילדים בערים חרדיות, הטבה שעלותה הגיעה למיליוני שקלים בשנה ושהוסוותה תחת הכותרת

## "להביא רופאות נשים, שיש להן ביקוש אדיר בקרב נשים חרדיות, אל ביתר עילית או מודיעין עילית – זאת משימה קשה ביותר, המחייבת תשלומים אדירים"